

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 14.

V Ljubljani, dne 3. aprila 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja vsako soboto. — **Naročnina** mu je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Posamične številke se prodajajo po 7 novč. — **Dopisi** pošiljajo naj se uredništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** naj se pošiljajo upravnštvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani, Resljeva cesta št. 5. — **Oznanila in poslanice** se računajo po ceni navadni v Ljubljani.

Vabilo na naročbo.

Obstoj „Slovenskega Lista“ je, hvala Bogu, zagotovljen! Ako se bode v prihodnjem četrtletju oglasilo še toliko novih naročnikov, kakor zadnje četrtletje, začel bode list izhajati po dvakrat na teden, ne da bi se zvišala naročnina.

„Slov. List“ bode delal za slogo med Slovenci in prinašal objektivna poročila o vsem našem javnem življenju. Pisal bode mirno in stvarno, ako bode pa primoran, braniti naša stara, sveta načela proti surovim naskokom, tudi rezko, a vselej dostojno. Nerad je šel zadnji čas mladi „Slov. List“ v vojniko, a šel je v potrební boj za načela nepokvarjenega narodnega programa in — za svoj obstoj. Neverjetno je, kaj so zli duhovi vse proti njemu počeli, da bi ga uničili. Ni se jim posrečilo, ker narod spoznava, da je naš list silno potreben.

„Slov. List“ ostane na vse strani popolnoma neodvisno glasilo, zato bode lahko brez strahu odkrival gnile rane na telesu našega milega naroda in jih pomagal celiti.

Zaplapolaj neomadeževani slovenski prapor nad zjedinjenimi Slovenci in zabliskaj se na njem staro geslo:

„Vse za Boga in domovino!“

Da se to zgodi kaj skoro, pomagajte nam vsi dobri Slovenci!

„Slovenski List“ stane:

Za vse leto . . . 4 gld.
„ pol leta . . . 2 „
„ četrt leta . . . 1 „

Konsorcij „Slovenskega Lista“.

Sprava med narodi.

Odkar se je pričel osodepolni razpor na Kranjskem med poprej jedino slovensko stranko, bili so Nemci vedno jeziček na tehtnici. Nagibali so se zdaj k jedni, zdaj k drugi stranki, da so slabili obe stranki, sebi pa s tem postopanjem pridobivali vedno več upliva. Nikdar niso zadnji čas svojega nemštva odločno poudarjali, da so se Slovenci rajši med seboj lasali. Nastopili tudi niso nikoli kot kompaktna nemška stranka, pri volitvah niso postavljali svojih kandidatov, a umeli so direktno ali indirektno navezavati si tiste slovenske kandidate, za katere so oddajali glasove. Tako so mešetarili več let v deželnem zboru, kakor tudi pri občinskih volitvah, in srečno prispeli do tega, da jim ni več treba storiti veliko korakov in postanejo odločujoči faktor na Kranjskem. Sicer so tako pametni, da ne bodo zahtevali fakično nemške večine v javnih zastopih. Zvezali so se rajši s takimi slovenskimi pristaši, ki boljše drže, kot nemški kit.

Znano nam je iz vsakdanje skušnje, kako ponižni in popustljivi so navadno Slovenci v družbah proti še tako neznamni nemški manjšini, in kako trdovratno se drži v občevanju pičla nemška manjšina proti slovenski večini svojega nemštva. Ako opazujemo to v vsakdanjem življenju, koliko bolj bodemo kmalu posledice čutili v javnem življenju!

Naravno je, da Nемец nima zaslombe v ljudstvu na Slovenskem, ravno tako naravno je, da tudi tisti, ki se zvežejo z nam nasprotnimi Nemci, zapuščajo vsako dotiko z narodom. Na ta način izgubljajo pogum in tisti narodni idejal, kateri narodnjaka navdušuje in vodi v boju za svetinje dragega naroda. Iz tega nastane nekaka mržnja do narodne stvari, nekaka narodna popustljivost in mlačnost. Ali pa ne bode to smrtni udarec za naš ubogi, teptani in razkosani narod?

Primerjati smemo slovenski narod ubogi, zapuščeni materi, ki komaj preživlja svoje lačne otročiče. A kako vender ti iskreno ljubijo svojo mater, kako vise na nji in se je oklepajo, če jih hoče kdo iztrgati iz materinega naročja! Tako čutijo in delajo tudi zvesti sinovi naroda, ako ostanejo z narodom v vedni dotiki. Večkrat se pa zgodi, da se preseli otrok iz borne kočice v lepo, tujo palačo. Tu ne sliši družega, kakor zaničevanje in zasmehovanje svoje matere. Ne traja dolgo, da postane tuj svojemu poprejšnjemu domu, ali celo hujši zaničevalec svoje matere, kakor so tisti ljudje, ki so ga usprejeli v palačo. Čitatelji naj nam oprostite, da ne izvajamo te primere glede na javno življenje. Vsakdanja žalostna izkušnja našega javnega življenja je že gotovo vsacega izučila, da si sam nadaljuje zaključek naše primere.

Mi nismo sovražniki Nemcev, to nam brani že krščanstvo. Ljubiti moramo bližnjika, a najbolj blizu pri srcu nam sme in mora biti naš rodni slovenski brat, naj isti prebiva na Koroškem, Štajarskem, v Istri, na Goriškem, ali kjerkoli. Grešno je tedaj, ako se kdo da omamiti v lepi, tuji palači, da pozablja na svojo ubogo, zapuščeno mater, da pozablja brate in sestre, trpeče in umirajoče smrti raznarojenja.

Žalostno, a resnično je, da moramo v Avstriji tako govoriti, v Avstriji, kjer imamo državni temeljni zakon o ravnopravnosti vseh narodov. Trditi smemo, da ni naroda v Avstriji, kateremu bi ta državni temeljni zakon tako bil s pestjo v obraz, kakor nam Slovencem. Ako se potegujemo za svoje pravice, ne zahtevamo ničesar družega, kakor strogo izpolnjevanje naših avstrijskih postav in krščanske pravičnosti. Žal, da so razmere take, da zahtevamo zastoj!

Ali ni sramota, da si moramo Slovenci s svojimi prostovoljnimi doneski vzdržavati slovenske šole tam, kjer bi nam jih prav za prav

O stoletnici Vodnikovih „Lublanfkkih Noviz“.

3. Pravi leposlovni časniki.

a) Listi.

Slovenska Bčela, berilo za obudo in omiko slovenskega duha, zabrnela je v Celju o novem letu 1850. Urejeval jo je Jožef Drobnič, zalagal in tiskal pa J. K. Jeretin. Izhajala je vsak četrtek na polovici pole. Njenega življenja dolgot je bila kratka; učakala je samo tri mesece. Kmalu po njeni smrti se je meseca malega srpana 1850. prikazala v Celovcu na dan

Slovenska Bčela, podučen in kratkočasen list, na svetlo izdajana s pomočjo več rodoljubov, kakor stoji zapisano na naslovnem listu 1. zvezka II. tečaja. Lepo število sodelovalcev je zbral njen urednik in izdajatelj Anton Janežič krog nje, ali nedostajalo jej je naročnikov in zato je preminila dne 7. malega srpana 1. 1853. Izprva je bila „Slovenska Bčela“ mesečnik, 1. 1851. je poletavala po dvakrat na mesec, 1. 1852. je postala celo tednik. Po smrti „Slovenske Bčele“ so bili Slovenci pet let brez leposlovnega lista. Z novim letom 1858. je namerjal Jožef Drobnič začeti izdajati v Gradcu leposloven list „Triglav“, ki naj bi vsak teden na jedni poli izhajal v slovenskem in „ilirskem“

jeziku, (Novice, 1857, I. 79.), toda njegova namera se ni obistinila. Mesto „Triglava“ je prišel dne 1. prosinca 1858. na svetlo

Glasnik za literaturo in umetnost. Odgovorni urednik in izdajatelj: A. Janežič. 1858—1868. Prvega pol leta (1. zvezek) je izhajal po jeden pot, drugega pol leta (2. zv.) se je prekrstil v „Glasnik slovenski. Lepoznansko-podučen list“ ter postal polmesečnik, takšen je bil tudi prvo polovico 1. 1859. (3. zv.) v drugem polletju (4. zv.) izhajal je zopet samo jedenkrat na mesec, takisto 1. 1860 (5. in 6. zv.). Letnik 1861 (VII. zv.) je izpremenil obliko, poprej in poslej je imel Glasnik malo osmerko, tedaj pa se je odel s četverko ter meseca prosinca in svečana izhajal po trikrat, potem pa po dvakrat na mesec. „Slovenski Glasnik“ je kot mesečnik uztrajal od 1. 1862. do 1. 1867., ko je prihajal po dvakrat na mesec na svetlo. L. 1868. je postal zopet mesečnik ter nehal konec prvega polletja. Najskromnejši mu je bil obseg začetkom 1. 1861., ko se je tiskal na polovici pole, največji pa 1. 1866. in 1868., ko mu je naraslo gradivo na poltretjo polo, seveda je ondaj izhajal samo po jeden pot na mesec, 1. 1861. pa nekaj časa po trikrat. Glasnik je postavil temelj novejšemu slovenskemu leposlovju. Okrog njega so se zbirali mladi življi, ki so pozneje proslavili slovensko knjigo z izbornimi deli.

Glasnik. List za zabavo, književnost in poduk. Pod tem naslovom je izšel začetkom 1. 1869. jeden list na 32 straneh velike 8° v Mariboru. Urednik novemu „Glasniku“ je bil Jožef Jurčič. Kar se njemu ni posrečilo, izpolnil je Jožef Stritar. Ustanovil je Slovencem v pravem pomenu lepoznavski list:

Zvon, ki je doživel šest letnikov (1870, 1876—1880); izhajal je po dvakrat na mesec na Dunaju, 1. 1878. in 1879., ko je bil ilustriran, v veliki, sicer pa v mali osmerki. Ko je začasno prenehal Zvon, bili so Slovenci jedno leto brez leposlovnega časopisa. Ob tej puščavi se je zoznala

Zora, časopis za zabavo, znanost in umetnost, 1. 1872. v Mariboru. Lastnik in urednik jej je bil prvo leto Davorin Trstenjak. Od njega jo je naslednje leto prevzel Janko Pajk, ki jo je urejeval in izdajal do 29. dne sušca 1. 1877., ko je ugasnila. Ves čas je izhajala „Zora“ po dvakrat na mesec. Oblika jej je bila velika osmerka, samo prvi in četrti letnik sta se tiskala v četverki. — Dunajski „Zvon“ je bil „prelit in prepeljan“ v Ljubljano, kjer je zapel kot

Ljubljanski Zvon 1. 1881. Jako lepo je uspeval pod uredništvom Jožefa Jurčiča in Franciška Levca, pozneje ga je urejeval Anton Funtek, katerega je zamenjal pred dvema letoma Viktor Bežek. Izprva so mu

utemeljevati morala država? A ker to Nemcem in Lahom ne ugaja, trpi naj Slovenec na periferiji krivice in naj se zatira!

Ali naj mar torej ravnodušno gledamo, da se bratijo na Kranjskem „narodnjaki“ s tistim, ki je naš najhujši nasprotnik glede slovenske ravnopravnosti? Odtujiti se mora na ta način pokrajinski brat bratu v središču, kjer bi morala biti čvrsta narodna samozavest, in oslabeti sčasoma slovenski živelj. Tako se dela sprava za smrtni mir tudi kranjskih Slovencev. Nasledek bode, da se utegne nekaterim „elastikom“ goditi dobro, drugim bodo moralno vezane roke pri delu, narod pa, ki se je komaj probudil iz svojega večstoletnega spanja, padel bode zopet v letargijo, in sovražnik bode tem lože sejal ljuljko odpadništva.

Kdor tedaj trdi, da hočemo na vsak način boj proti Nemcem sploh, uči kriv nauk. Gotovo ne želi nobeden bolj narodnega miru v Avstriji, kakor mi Slovenci. A ta mir ne sme biti podoben smrtnemu spanju onega, ki ima zadrgnjen vrat, podoben mora biti božjemu miru v naravi, kjer se vse po zakonih in pravilno razvija. Mir z Nemci in Italijanini sme biti omejen samo na jedno deželo, recimo samo na Kranjsko, raztegniti se mora na vse slovenske pokrajine.

Nemci na Kranjskem ne morejo kaj več zahtevati, ker že vse imajo. Akoravno jih je samo 5% v deželi, imajo vender v šolah in uradih in povsod svoje pravice. Istotako dobro, da predobro se godi Italijanom na Primorskem.

Ker se pa pravicoljubnost in želja po miru ne kaže od strani vlade, Nemcev in Italijanov tako dosledno tudi v drugih kronovinah, kjer imajo Slovenci manjšino, ali pa še celo večino v deželi, ne moremo si misliti drugače, kakor da merodajni krogi, ko govoré o spravi, hočejo nas kranjske Slovence zazibati v narodno mlačnost, da bi lože pogoltnili naše brate v sosednjih deželah. Jako umestno bi bilo, da bi porabila visoka vlada svoj upliv v prvi vrsti v slovenskih pokrajinah zoper „irredento“ in „Alldeutschland“, vsekdar zveste in udane avstrijske slovenske državljane pa bolje podpirala v njih obupnem boju za obstoj. Na obalih jadranskega morja se Slovenci ne borimo samo za svojo narodnost, borimo se tudi zoper „irredento“, najhujšo sovražnico Avstrije. In kaj imamo Slovenci od tega? Pokazale so zadnje tržaške volitve.

Označili smo svoje stališče. Z národnega stališča moramo biti tedaj zoper vsako, le na Kranjsko omejeno javno zvezo in sodelovanje Slovencev z drugim narodom. Ako ima avstrijska vlada resno voljo, da pomiri duhove in naredi spravo med narodi, naj si ne stavi preozkih mej. Porabi naj ves upliv, da se bodo začeli kaj

skoro zakoni glede ravnopravnosti povsod in strogo izvrševati tudi za zatirane Slovence.

Potem bomo še-le govorili o zvezi med Slovenci in njihovimi sosedi na gospodarskem, in znabiti še kakem drugem polju.

Nekaj ob obrtnih zadrugah.

Vsakemu opazovalcu javnega življenja je znano, da je židovski liberalizem svojedobno razdvojil vse one slojeve ljudstva, katerim je združenje jedini pogoj obstanka. Obrtniki vsake stroke so imeli nekaj svoje zveze, v katerih so sami odločevali vse važnejše zadeve dotične obrtne stroke. Tako so natančno določevali, kdo sme postati samostojen mojster itd. Skrbelo se je uzajemno za obolele pomočnike in vajence. Skrbelo se je tudi za npravno in pošteno vedenje in uzgojo učencev in pomočnikov. Radi tega se v prejšnjih časih vkljub nižje naobrazbe ni dogajalo toliko nerodnosti med ljudstvom, kakor dandanes. Vsled natančnih določb in pravic posamnih strokovnih zvez ni mogel nihče špekulativnim potom pričeti kake obrti. Vsled tega ni bilo med obrtniki druge konkurence, kakor jedino prava in potrebna — kdo bode bolje izgotavljal kako delo. Mali obrt je cvetel, ker vsled pravic posamnih strok ni mogel nihče pričeti obrta, kdor se istega ni učil in se izkazal s svojim izdelkom, da obrt res ume. Vsakdo je bil vezan, ravnati se po določenih strokovne zveze. Zakoni so branili neodvisnost malih obrtnikov. Birokracija ni imela v njihovih zvezah odločilne besede, marveč je morala le braniti samostojnost obrtnikov. Kako so si znali združeni obrtniki braniti svoje pravice nasproti ohojemu plemstvu, pripoveduje nam jasno zgodovina. Stanovska samozavest in ponos sta cvetela. Ponosno se je imenoval rokodelski pomočnik tako, kar je v resnici bil. Ljudje so v samozavesti in z veseljem izvrševali svoje posle in tudi z veseljem in zadovoljstvom uživali trud svojega dela. Toda priti je moralo drugače.

Večkrat so bili že na svetu ljudje, kateri so v prvi vrsti skušali s pomočjo družih okoriščati sami sebe. Sredstev zato so si pridobivali po raznih potih. Tako je napočila tudi liberalna doba, ki je pod obljubo ljudske svobode najprej dosegla svoj namen — razdružiti tesno združene delavske življe. Ko je bilo doseženo to, pričel se je kmalu drug način izdelovanja raznovrstnega blaga. Ljudje, ki so imeli denar, izrabili so iznajdbo strojev v svojo korist s tem, da so ustanovili velika podjetja, v katerih so s pomočjo strojev izdelovali ogromne množine raznih izdelkov. S tem je bil storjen odločilen korak k popolnemu preobratu obrtnije, žal, na škodo malim obrtnikom. Liberalizem je pa pital ljudstvo s frazami svobode, ob kateri gineta se-

danji obrtni in kmetski stan. Obrtniki, ki so postali po prvih udarcih nekako ravnodušni, niso hoteli in tudi ne mogli več uspešno boriti se za svoj obstoj; nedostajalo jim je sloge, ki se je zgubila v navidezni svobodi. Vedno večji razvoj velike obrtnije je pa tlačil vedno bolj malega obrtnika. Prišlo je tako daleč, da se zdaj malemu obrtništvu napoveduje gotova smrt. Nekateri moške, ki stoje na stališču vkupnosti vsega premoženja, trdijo naravnost, da malemu obrtniku ni več pomoči. Krščanski socialisti pa trdim, da se s pametnimi in primernimi zakoni še da rešiti tudi mali obrtnik. Kakor je začela mala obrtnija propadati vsled razdruženja in po izgubi svojih pravic, tako je mogoče opomoči malim obrtnikom zopet z združevanjem v zakonite, obrtnemu stanu res koristne zadrug.

Obrtne zadrugé pa naj bi bile zakonite in obligatorične. Vsi obrtniki jedne stroke in jednega kraja bi morali biti člani zadrugé. Za manjše kraje bi morale biti zadrugé uravnane po okrajih. Vse izdelke jedne stroke bi smeli izdelovati le tisti, katerim je zadrugi svet podelil te pravice. Zadrug naloga in dolžnost naj bi bila, določevati cene izdelkom, kupovati za vse zadrugnike surovin in skrbeti za prodajo preveč izdelanega blaga. Vsak zadrugnik bi imel pravico, v zadrugnem skladišču oddajati proti plači svoje izdelke in tako dobivati tudi surovin. Seveda bi se moralo tudi zato skrbeti, da se glede nasprotnega plačevanja varuje zadruga in posamezni obrtniki. Zadrugé bi morale paziti, da se vajenci res priučijo popolnoma svojega rokodelstva. Skrbeti bi morale za npravno in pošteno življenje vseh zadrugnikov. Pomočniki in delavci naj imajo svoje zakonito zajamčene zборе, v katerih se dogovarjajo s svojimi delodajalci o medsebojnih razmerah. Vodstvo obrtnih zadrug bi sestajalo iz zadrugnikov in zastopnikov pomočniških zborov, kateri bi skupno ukrepali o zadrugnih zadevah. Vse zadrugé jedne ali več dežel naj bi bile v ožji medsebojni zvezi, kateri na čelu naj bi stal zvezni odbor. Naloga odborova bi bila, nadzirati posamezne zadrugé, skrbeti kolikor mogoče za enakost poslovanja v vseh ozirih, gledati na določbe cen in razsojati razne prepire, bodisi med posameznimi zadrugami, ali pa med pomočniki in mojstri. Za posamezne obrtnike bi bilo tudi koristno, ko bi zadrugé imele pravico pobirati davek. Davek bi zadrugé lahko pobirale tudi v blagu in na ta način olajšavale plačevanje davka. Gosposka naj se v notranje zadrugno življenje prav nič ne utika. Zadrugé morajo v svojem gospodarskem oziru biti popolnoma svobodne, kakor so svobodni sedanji velekapitalisti. Veliki obrt naj se zakonito podredi obrtnim zadrugam. Vsi člani zadrugé morajo biti zakonito zavezani, spolnovati zadrugne in zvezne sklepe.

bili izdajatelji: Janko Kersnik, Frančišek Levec, dr. Ivan Tavčar, pozneje se jim je pridružil Jožef Stritar. Sedaj je „Ljubljanskega Zvona“ lastnica „Narodna Tiskarna“. 8°.

Z „Ljubljanskim Zvonom“ vred je jel izhajati v Celovcu leposloven in znanstven list

Kres, 1881—1886. Urejeval ga je s sodelovanjem prof. dr. Greg. Kreka in župnika Davorina Trstenjaka dr. Jakob Sket, c. kr. gim. profesor v Celovcu. Pet let (1881—1885) je uztrajal kot mesečnik, izhajajoč v snopičih po dve poli ali še kaj več obsežnih v 8°, šesto in poslednje leto (1886) pa se je prelevil v poučen in znanstven list, ter postal četrtletnik. Zalagala ga je ves čas tiskarnica družbe sv. Mohorja.

Slovan, 1884—1887. Omeniti bi bili morali „Slovana“ med političnimi časniki. Prvo leto je bil res pretežno politički list, takoj naslednje leto pa je prevladalo leposlovje. Zaljšale so ga slike, še bolj pa pristno navdušenje za Slovanstvo. Urednik mu je bil Anton Trstenjak, s 13. številko l. 1887. je prevzel uredništvo Jožef Cimperman. Pesniški del je že prej urejeval Simon Gregorčič. Lastnik „Slovana“ je bil prvo leto Ivan Hribar, potem se mu je pridružil še dr. Ivan Tavčar, ki je bil poslednjega pol leta tudi odgovorni urednik „Slovana“. 4°.

Dom in Svet. Namestu „Slovana“ so dobili Slovenci l. 1888. skromen časnik, namenjen „zabavi in poduku“, izhajajoč na jedni sami poli po jeden pot na mesec, ki se je tekom let razširil v krasen, ilustriran list za leposlovje in znanstvo. Sedaj izhaja „Dom in Svet“ po dvakrat na mesec. Osnovatelj, urednik in lastnik mu je dr. Frančišek Lampe.

Slovenka. To izborna glasilo slovenskega ženstva, ki prihaja izza 2. dne prosinca 1897 v Trstu kot priloga „Edinosti“ vsakih štirinajst dni na svetlo, je najnovejši slovenski leposlovni list, kateremu je namen: uzgoja in probuja ženstva. „Slovenka“ urejuje Marica. 4°.

b) **Leposlovni zborniki.** *) Cvetje iz domačih in tujih logov. Zbirka izvornih del slovanskih in slovenskih prevodov — je jela izhajati l. 1861. kot priloga „Glasniku“, l. 1862. do 1868. pa kot samostojna zbirka v šestnedeljnih vezkih ali snopičih po 5 tiskanih pol. Izšlo je v „Cvetju“ 21 del v 35. vezkih. Izdajatelj Anton Janežič. 16°.

Slovenska knjižnica. Zbirka romanov, povestij, dram i. t. d., izvornih slovenskih, in iz drugih literatur na slovenski jezik preloženih.

*) Tu niso omenjeni oni zborniki, ki imajo značaj letnikov, n. pr. „Kranjska Čbelica“, A. Trstenjakova „Narodna knjižnica in dr.“

1876—1880. Izšlo je osem zvezkov. „Slovensko knjižnico“ je izdajal J. Jurčič v Ljubljani. 16°.

Narodna Biblioteka. 1883—1894. Izdajal, tiskal in zalagal je ta leposlovni in poučni zbornik J. Krajec v Novem Mestu. 58 snopičev. 16°.

Ljudska knjižnica. Izhajala je l. 1885 po dvakrat na mesec v Mariboru ter nehala z 11. zvezkom l. 1886. Izdajatelj in odgovorni urednik jej je bil Lavoslav Kordeš, tiskar in založnik J. Leon, potem J. Leonov naslednik L. Kordeš. Vel. 16°.

Koroške bukvice slovenskemu ljudstvu v poduk in kratek čas, 1887—1889. Izdajal in zalagal je to zbirko Filip Haderlap Jurjev. Prvi snopič je tiskal J. R. Bertschinger v Celovcu, drugi pa so izišli iz Krajčeve tiskarne v Novem Mestu. Vseh je menda 17. 16°.

Naš Dom. Zbirka povesti, pesmi in narodnega blaga, zanimivosti i. t. d. 1891. „Naš Dom“ je namerjal kratkočasiti slovensko prosto ljudstvo po jedenkrat na mesec, ali prišel je v deželo samo 1 snopič njegov. Urednik: J. L. K., založnik in tiskar: Dragotin Hribar v Celju.

Slovenska knjižnica. l. snopič je izšel dne 7. vinotoka 1893; do l. 1895. je prihajala na vsake štirinajst dni na svetlo, od ondaj pa je postala mesečnica. Dosedaj se je nanizalo že 59 snopičev tega lepo procvitajočega zbornika.

Prestopki naj bi se strogo kaznovali z zaporom. Država naj skrbi za potreben kredit v začetku združnega poslovanja. Na ta način bi se dafo pomagati obrtnikom in jim ohraniti drago samostojnost. Velikemu kapitalu se morajo postaviti določene meje v zadrugah na korist malega obrtnika. Zadruga bi tudi ložje skrbele za primerna izdelovalna sredstva, ter bi tako omogočile konkurenco kapitalističnemu izdelovanju. Razni pomankljaji združnega življenja bi se v praktičnem izvrševanju spopolnili. To bi bila torej mala slika onih obrtnih zadrug, v katerih je mogoč obstoj in prihodnost obrtnega stanu. Do završitve obrtnega združnega življenja smo seveda znabiti še daleč.

Obrtniki se sami veliko premalo brigajo za svoje koristi. Mesto da bi se skušali združevati, se sami med seboj uničujejo. Po tej poti jim gotovo ni rešitve. V vseh onih krajih, koder se je veliki obrt razvil bolj, kakor pri nas, so obrtniki tudi pričeli že prav resno in vestno premišljevat o svoji usodi. Na Češkem se obrtniki veliko bolj zanimajo za svoje težnje, kakor pri nas. Na Dunaju zasnovali so si krepko krščansko-socialno organizacijo, katera deluje v to, da bi se na temelju krščanske uzajemnosti zasnovala nova doba. Ako hočejo naši obrtniki delovati res v svojo korist, naj se oklenejo krščansko-socialne organizacije ter naj prično nesebično skupno delovati. Krščanski socialisti stojimo na stališču temeljitih reform, s katerimi se mora splošno predrugačiti sedanji družabni red v korist delavskih stanov, med katere gotovo pripada tudi obrtni stan.

Čvrstejša delovanja nam je potreba v do-sego vsega tega. Zato je pa potreba resnih, s krščanskim duhom napolnjenih mož, ki bodo imeli voljo v tem smislu delovati. Naprej torej možje, ki imate razum in voljo, koristiti svojemu narodu!

Zoro boljnih dni za obrtnike napovedujejo velevažne besede Njega Veličanstva presvetlega cesarja, katere so se slišale pri otvorenju državnega zbora dne 29. marca t. l. „Resno bode treba poskrbeti, da se dvigne obrtni stans strokovno izvežbanostjo, pospeševanjem združnosti in z drugimi sredstvi na ono stopinjo, katera mu pristoja.“ Res lepe besede, stvar poslanec je, da postanejo dejanje.

Urejuje, tiska in zalaga jo Andrej Gabršček v Gorici. 16°.

4. Prostonarodni poučni časniki.

Pravi Slovenec je zagledal beli dan ob novem letu 1849. Izhajal je ob uredništvu ljubljanskega zdravnika Fr. Malavašiča vsak ponedeljek na štirih straneh v osmerki. Namen mu je bil, seznanjati Slovence z mnogoterimi vednostmi, uzbujati ljubezen do domovine ter varovati slovensko narodnost v duhu ustave: „v politiko in v reči, ki vero zadevajo, se ne bo nikoli obširno vtikal, hodil bo pot miru, ljubezni in sprave“, tako je obetal njegov založnik J. Giontini v vabilu na naročbo. Vsak mesec je prinašal „Pravi Slovenec“ po jedno podobo.

Pod Lipo, ali zbirka raznih spisov, to je pripovedek, pogovorov itd., odmenjena za poduk in tudi za kratek čas slovenskemu ljudstvu, zlasti kmetom, in porabljiva doma, v šoli in v čitalnicah. Izdajal je to zbirko l. 1869. in 1870. J. G. (odina) Vrdelski v Trstu v mesečnih snopičih ali razdelkih. Prvi snopič je izšel meseca prosinca iz tiskarne avstr. Lloydja. 8°. Jeden mesec pozneje je jel v Celovcu izhajati

Besednik, kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo. 1869—1878. Izdajal ga je Anton Janežič, po njegovi smrti pa njegova udova Karolina. Uredniki so mu bili: Anton Janežič, Anton Umek, A. Biser, Simon Janežič. Prvo leto je bil polmesečnik, izza l. 1874. pa mesečnik. Oblika 4°. pozneje 8°.

Slovenski Dom. List za zabavo in pouk. Dne 10. malega srpana 1890. je prišla prva in poslednja številka tega časnika na svetlo. Izdal in uredil jo je Franc Šumi. 4°.

(Pride se.)

Učiteljstvo in socializem.

(Iz učiteljskih krogov.)

V predzadnji številki pravi „Učiteljski Tovariš“, da je naravno, da se slovenski učitelji tudi resno pečemo s prevažnim socialnim vprašanjem, ker bodeta v bližnji bodočnosti na Slovenskem le dve glavni stranki, namreč krščansko-socialna in socialno-demokratska. Po pravici pravi dalje pisatelj, da „se nadeja ugodne rešitve socialnega vprašanja za učitelje, in da je naša dolžnost, da k temu kolikor mogoče pripomoremo.“ „Socialno vprašanje je vprašanje, ki se ne da rešiti s praznimi besedami, obljubami itd., ampak treba je dejansko odpočno nedostatkom človeške družbe.“ „Socialno vprašanje se bode moralo reševati — takó ali takó“.

Vrlo dobro, gospod urednik, da posvetite v svojem listu učiteljstvu nekoliko v socialno temo. Samo uprašali bi Vas, ali objavljate tak spis radi, ali prisiljeni? Če ste storili to radi in ste tudi Vi socialist, tedaj bi bila Vaša dolžnost, da se „dejansko“ oklenete socialistov, in se ne péhate preveč za kapitalistično „Narodovo“ stranko. Vodstvo „Slovenskega Naroda“ je v rokah ljudij, kateri so odločno kapitalističnega mišljenja in ne marajo, da bi se reševalo socialno vprašanje — ne takó in ne takó. Pač imajo v uredništvu lista protikrščanskega socialista, namreč nekega socialnega demokrata, ki ima prostosti pa le toliko, da sme mahati po nasprotnikih, sicer pa mora vleči, kakor mu poje Tavčarjev bič. V „Narodu“ mora včasih pisati, da ni socialni demokrat, a dolžnost mu je, na vso moč blatiti krščanske socialiste. Tedaj s temi Vašimi dejanskimi razmerami se ne strinjamo vsi učitelji.

Nadalje pravi „Učiteljski Tovariš“: „Naš socializem ne zadeva ob vero, ampak in jedino ob primeren košček kruha“, in zopet: „jasno je, da mi ne mešamo vere v svoj socializem“. To je na videz čedno rečeno, pa je vendar ali nespametno, ali pa nekrščansko. Socialno vprašanje se mora rešiti sploh za vse stanove in ne samo za učiteljski stan. In kako? To najdete tudi v svojem listu, namreč: „Kdor more, pa naj po svojih močeh pripomore, da se to važno vprašanje rešuje na podlagi pravice, kajti pravica je Bogu in ljudem ljuba“. Prav! Ali pa veste, katera pravica je Bogu in ljudem ljuba? Bogu in krščanskim ljudem je ljuba le krščanska pravičnost in ta ima svoj izvor v krščanski veri. Ako se socializem niti indirektno ne dotika več naše prave vere, začnejo se mešati pojmi o pravičnosti, vsako sredstvo je dobro v dosego namena, tak socializem kmalu preskoči meje krščanske pravičnosti in okvir veljavnih zakonov ter pokaže se prej ali slej njegov cvet v revoluciji. Učitelji imamo uzgajati krščansko mladino in zato ne moremo in ne smemo postati nekrščanski socialisti. Prav je pa in času primerno, da se vsi učitelji združimo pod praporom krščanskih socialistov, ker je tu spas nam in človeški družbi. V tem, g urednik, bomo učitelji jedini in gotovo bomo dobili — primeren košček kruha. Takó si pomagajmo, da nam Bog pomore!

Izvirni dopisi.

Z Goriškega, dne 25. marcija. Pretekli ponedeljek, dne 22. marcija, so volili slovenski in laški veleposestniki jednega državnega poslanca — a kaj pravim „jednega“, „dva“ so volili — a izvolili Židom na uslugo jednega krščanega laškega Semita. Veliko veselje je zavladalo v židovsko-laškem Izraelu, ko se je ob 5. uri zvečer razsula slovenska trdnjava, v kateri smo bili zadnji čas mi gospodarji. Pomagali so k padcu slovenski, od Židov podkupljeni volilci. Zdi se mi, da sta se nebo in zemlja stresla in jokala nad slovenskimi sinovi. V Obizzijevi tiskarni je nastal potres. Nekateri izdajice so zbežali v židovsko „Gheto“ ter tam skrili se pod Rabinovo krilo. Neomahljivi Slovenci pa so po mestu prepevali „Hej Slovenci“ in druge slovenske pesmi. Osebito se je prilegala iz tužnih slovenskih grl že znana pesem: „Strela udri iz višine v izdajalca domovine!“

Večerni mrak je zagrnil tužno lice goriške zemlje. Slepo je vpila „inclita mularija“ v večernem mraku: „Goriza e nostra — resta simpri nostra — forra Sclafs — merda a Sclafs — viva, eviva“ brez konca in kraja! Židovski Izrael je bil ves na nogah proslavljajoč propad slovenske piramide. Sin trgovca Cossarja iz Vogelove ulice je nosil mestno zastavo po ulicah in — srečni njegov oče, katerega so Slovenci obogatili, korakal je ponosno za njim, kažoč s prstom na slavnega (?) svojega sina. Veliko trgovcev, kateri so obogateli s slovenskimi novci, kakor je Orzan iz Gosposke ulice, Venuti iz Raštelja in brez števila njima enakih, korakalo je ponosno za zastavo, katero je spremljala „civica banda“ z nebrojnim številom bab po deloma razsvitljenih goriških ulicah, proslavljaje krivično in kupljeno zmago nad Slovenci.

Slovenci! ako bodo poitalijančeni trgovci v Gorici še nadalje zoper Vas delovali, poslušajte moj nasvet. Skličite vsi trgovci goriške, večinoma slovenske dežele trgovske shode, na katerih se posvetujte, kako dobiti blago na debelo iz tvornic. Ako jeden ne zmore, združite se skupaj, da naročite blago in je dobite vse ceneje. Laški trgovci bodo primorani ostaviti Gorico in romati — k polenti v svojo tako pri ljubljeno jim „patrijo“.

V Gorici, dne 28. marcija. (Po volitvah.) Zmaga v veleposestvu na Goriškem je zmešala glave meščanom in drugim merodajnim krogom, katerim je dolžnost, da so vedno hladnokrvni. Isti dan pred volitvijo je hotel staviti neki Italijan 50 gld., da zmagajo Slovenci; a ko je slišal, da je izbran predsednikom volilne komisije g. dr. Pajer, je rekel, da ne dá za slovensko zmago niti vinarja. S tem je prav dobro označena ona volitev, pri kateri se je vlada vedla objektivno, kakor pri volitvah v Istri. O tej objektivnosti nema — seveda — drugi svet pravega pojma. Sicer pa bodo pojasnili naši poslanci ono objektivnost ter jo pokazali svetu o pravi luči, zato — pašol.

Po volitvi — da nadaljujem — slavili so nasprotniki slovenski zmago takó, kakor da so postali besni; žalili so Slovence na nečuden način. Refrén vsem napevom, vsemu kriku je bil: „Fuora i ščavi“, „morte a quei porchi di ščavi“ i t. d. In vse to je naša slavna policija mirno poslušala in trpela, češ, da bi bilo nevarno, dušiti take pojave. V torek popoldne (23./3.) peljala se je celo neka druhal z godbo in zastavami skozi slovensko Podgoro ter izzivala tamošnje prebivalstvo z istimi in enakimi uzkliki. Malokateri Slovenec živi v mestu, da ni bil v tem času na ta ali drugi način inzulatovan. Za četrtek, 25. t. m., povabili so naši Italijani v mesto celo Kormince in druge Furlane z godbami v mesto, da bi primerno praznovali svojo zmago. Toda glavarstvo je to k sreči prepovedalo, kajti inace bi bilo doživelo burne čase.

Vsa volitev in označeno hujskanje razburila je namreč naše ljudstvo do skrajnosti. V okolici mesta vré med ljudstvom grozovitó. In ker je mesto obkoljeno le od slovenskih vasi, bili bi nasledki lahko nepreračunljivi. Že tako zbralo se je, dasi je bilo znano, da je oni pohod furlanskih pionirjev odpovedan, na postaji nekaj nežne mladine iz Št. Andreža, ki je pred tamošnjo krčmo mirno čakala vlaka, da bi se prepričala, ali res ne pridejo napovedani gostje. To je tako uznemirilo našo policijo, da je bila vsa na nogah ter je zahtevala in dobila dve stotniji vojakov na pomoč. V svoji razburjeni fantaziji videla je menda tudi prodirati v mesto ljudstvo iz Šempetra in Podgore, radi tega so mesto od teh strani zavarovali vojaki.

Pred gledališko kavarno so se pa zbirali meščani ter razburjeni po glasovih, v zraku ujetih, popraševali se: „Kaj bode, kaj bode iz tega“? Še le potem, ko jih je gospod župan nagovarjal, naj gredo mirno domov, ker je mesto pod varstvom vojakov in se ni ničesa bati, razšli so se vsak na svoj dom.

Včeraj in predvčerajšnjim je bilo mesto mirno in — prazno, nikdo ni šel iz mesta, a malokdo je prišel v mesto.

Če me prašate, kaj je uzrok tej nepopisni razburjenosti našega inace tako krotkega in

mirnega slovenskega ljudstva, Vam moram odgovoriti: „Zistem primorske vlade!“ S tem sem vse povedal. Razburjenost v Istri, v tržaški okolici in na Goriškem ima iste uzroke.

S Koroškega, 30. marca. Dovolite, gospod urednik! da se danes nekoliko pečam z vašimi ljubljanskimi razmerami. Pa bi mi utegnil kak kratkovidnež kaj ugovarjati, češ: pečajte se rajši s svojimi koroškimi razmerami, so dovolj žalostne in preudarka vredne. Da, da, resen je naš položaj, vedno moramo na straži stati in čuti, da nas nasprotnik nepripravljenih ne napade, ker vedno preži na nas. Mi smo graničarji, stojimo ob meji na straži. Uzroka pa imamo dovolj, da se oziramo po osrednjem taboru, odkoder bi nam morala dohajati vedna pomoč, v belo Ljubljano. Ali kak prizor se nudi tu našim očem v sedanjih dneh! Slovenec se brati z Nemcem, zapriseženim sovražnikom Slovenstva! Kar se je do zadnjega oficijalno vedno tajilo, to se je pokazalo ob volitvah v Ljubljani kot neovrgljiva resnica. Slovenskonemška zveza je faktum! Slovensko nemško zvezo zagovarjajo voditelji napredne radikalnoslovenske stranke! Slovensko nemška zveza se zagovarja v slovenskem „Narodnem domu“! Toliko nenaravnosti skupaj pač ne najdemo nikjer na širnem svetu. In to je ravno, kar nas tolaži: Ta nenaravni „monstrum“ ne more dolgo obstati, če le naravne postave v Ljubljani še delujejo. Neka velikanska katastrofa, še hujša, kakor predlanski velikonočni potres, se je morala zvršiti v ljubljanskih „narodnjakih“. Duhoviti kritik Tavčarjevih „Zbranih spisov“ je rekel, da dr. Tavčar z vsako povestjo hoče iznenaditi, da hoče imeti efekt. Mi isto trdimo tudi o njegovi politiki. Ne moremo si namreč drugače razlagati njegove politike, kakor da je hotel učiniti velikansk efekt. Pa ga je tudi napravil: vsi smo ostrmelo iznenadjeni, čudom se čudimo gledaje v prepad, kamor je dr. Tavčar strmoglavil narodni voz slovenske politike.

Vender moram preiti k stvari, katera me je zlasti napotila k temu dopisu. Slovensko nemška zveza se je opravičevala s tem, da jednake zveze z Nemci sklepajo Slovenci tudi na Koroškem in Štajarskem. Kdo drugi bi rekel, da ta primera šepa, jaz pa trdim, da niti nog nima. Svojedobno sem že omenjal v „Slovenskem Listu“, da se nam ne more v zlo jemati, ako pri volitvah skupno postopamo s konservativnimi Nemci. Zato danes še jedenkrat isto ponavljam: Vsakega človekoljuba mora v srce zbsti socialna beda, katero je zakrivilo na Koroškem mnogoletno liberalno gospodstvo. Tu morajo prenehati vsi predsodki, in krščanska ljubezen naj govori.

Združili smo se torej s konservativnimi Nemci na podlagi krščanstva in zdravega gospodarskega programa proti pogubnemu liberalizmu. Če že mora biti izvoljen Nemeč v volilnem okraju, kjer so Slovenci v manjšini, je vender boljši konservativen, kakor pa liberalen Nemeč. Vi pa se družite s pristnimi polnokrvnimi liberalci, kakor so Schwegel in drugi.

Mi nismo dali nikakih koncesij v narodnem oziru, marveč smo zahtevali, da se morajo naše pravične narodne zahteve povsod podpirati. Vi pa ste dali za one gospodarske koristi, katere upate prejeti od Nemcev — če jih bode res prejeli — koncesij, ki so sramotne za naš narod. Prodali ste slovenski glas v deželni šolski svet, prodali tudi slovensko lice metropole slovenske! Samoslovenske ulične napise, katere ste nekdanj tako navdušeno zagovarjali, morate sedaj pobijati na povelje nemških zavznikov. „Narodni“ kranjski veleposestniki so pomagali voliti v državni zbor renegata Schwegeln, ki je glasoval zoper celjsko gimnazijo. Glejte svobodomiselnost sužnost! Da ste se pa ravno v gospodarskem oziru združili ali, kakor pravite, morali združiti z Nemci, pritiskali ste celemu slovenskemu narodu sramotilen pečat nesposobnosti za narodno samostojnost! Kaj poreče svet, kaj porekó vrlji Čehi, ki ravno v gospodarskem oziru tako samostojno nastopajo? Bojimo se, da bo graška „Tagespost“, glasilo tudi kranjskih liberalcev, zatrobila med širni svet: Brez Nemcev Slovenci tudi na gospodarskem polju nič ne opravijo! Vaša krivda je, da

se bo na ta način naš narodni ponos izročil zasmehu nasprotnikov.

Toda dovolj! Vem, da bo „Slovenski Narod“ z zasmehom požrl te vrstice. Saj se tudi smeja nam obmejnim Slovincem, ko tožimo o naši bedi. Naj se smeja! Slobodno mu! A mi se obračamo proč od njega z zaničevanjem: „Fej, iz dajice!“

Trd izrek, a še trši je „Narodov“ cinizem, ki ga je izzval.

Z Dolenjskega, 29. sušca 1897. Blagor mirnim, ker bodo otroci božji imenovani, rekel je Gospod na gori, na gori zato, da bi ga slišala večja množina. Dal Bog, da smo tudi mi med ono množico, ki sliši rada spravljive besede in se po njih ravna! Zlasti ob volitvah bi nam bilo sloge potreba, da bi bili voljeni sami značajni, nezavisni in sposobni poslanci v državni zbor, ki je za nas toliko važen. Tukaj ne smemo gledati na stan ali domovinstvo, ampak na zmožnost in značajnost moža, kateri naj bode poslanec.

Že večkrat smo na tem mestu govorili o gmotnem blagostanju ali blaginji narodovi, h kateri brez dvoma poslanci največ morejo pripomoči; torej mora biti skrb naša, da so izvoljeni dobri poslanci, možje, ki imajo za naš duševni in časni blagor uneto srce, in ki so pripravljene, po postavni poti in z vsemi pravimi sredstvi odpraviti težeče nas neprilicnosti, može, ki spoznavajo, da brez krščanske vere prava ljubezen in sloga obstati ne more.

Tudi smo v „Slov. Listu“ že poudarjali, kako je razsipnost škodljiva in grda človeška razvada; vender to razumevamo bolj o prošlosti. Zdaj ne moremo lahko razsipni biti, ker so za to usahnili nam vrelci in nam primanjkuje sredstva za prav potrebne reči. Toda v prošlosti se je kaj po nepotrebnem zapravljalo. Na primer delavci po dolenjskih tovarnah, ki so leto in dan po več gold. na dan služili, po ceni hrano, obleko in stanovanje imeli, so vender, ko so tovarne nehale, šli bosí po svetu si kruha iskat. Nič dosti boljši ni bil tudi marsikateri nadpaznik, upravitelj ali oskrbnik.

Vrnimo se k lepim lastnostim: marljivosti, delavnosti in varčnosti! Kakor imamo razsipne in varčne osebe, tako cele narode. Švicar je zelo varčen. Mnogo sinov, katere so roditelji, dokler so živeli, pičlo podpirali, postane v starosti vsled podedovanja bogatih, vzlic temu pa ne začno razkošno živeti, ker so vajeni živeti skromno. Slično živé Holandci. Anglež pa živi veselo in razkošno in vsakega ima za reveža, kdor ne živi zapravljivo; jednako tudi Mažar i t. d. To nasprotstvo se opira deloma na narodnost in na podnebje, deloma pa na razliko v izobraženosti. Pijanstvo je navadna pregreha severnih narodov, n. pr. Nemcev. Skitiški piti, pomenilo je že pri starih Grkih „lokati ali pijančevati“.

Varčnost je „hči razumnosti, sestra zmernosti in mati svobode“, ona je plemenita dejanjska čednost, ter je ravno tako oddaljena od skoposti, kakor je sovražna razsipnosti. Varčnost ščedi in shranja preostanek za plemenite in dobrotne namene in bodoče slučajne potrebe ter uporablja vsako priliko za pridelovanje gospodarstvenih izdelkov. Na tak način deluje varčen človek za samostojnost, neodvisnost, in s tem za popolnost in značajnost človeškega bitja. Omika in zlasti čisto družinsko življenje morata uravnati množenje in blagostanje ljudstva.

Toda nikakor ne smemo po imetju hrepeneti brez višjih smotrov, nego kot „pridni delavci Gospodovi“, pametno rabeč nam dane talente, moramo vedeti, da imovina sama na sebi ni naš zadnji smoter, nego le sredstvo, da dosežemo posvetno in večno svrhu. Drugače bila bi varčnost le samopašna, ne pa krščanska čednost. Trdosrdno teženje po posvetnem blagu svojemu sinu priporoča le žid.

Ako se bomo po teh načelih ravnali, svoje imetje pridno in varčno oskrbovali, gledali na sredstva za plemenite namene, za slaba leta in hude čase, nam ne bo treba pod večer življenja uzdihovati po sedmih tolstih letih, in oziraje se po družini, stokaje klicati: „Zob dosti, a kruha malo!“

Miroljub.

Iz Kamnika, dne 28. marcija 1897. (Od koga se učimo? V.) Lep biser v značaju Svetčevem je njegova velika dobrotljivost in usmiljenost. To je jedna onih lastnosti, katerih je dandanes čim dalje manj na svetu.

Prave krščanske ljubezni ni, ljubezni, ki bi se kazala tudi v dejanju. Marsikdo ima na jeziku bogato zalogo medenih besedij, kakó je usmiljenega, rahlega srca, kakó čuti in trpi nesrečo in revščino s trpečim človeštvom vred; toda, ako pride do tega, da bi v resnici kaj dal in pomagal, tedaj pa ostane mrzel in leden. Navadno je takó, da tisti, ki nima, ne more dati, dasi bi rad; a kdor ima, ta pa ne dá.

Sveteč pak se ravna po besedah pesnikovih:

„Otiraj bratovske solzé,
Sirotam olajšuj gorjé!“

On je sam okušal, kakó dobro dé človeku, ako je v potrebi in se mu odpró gostoljubna vrata. Kakor večina naših prvakov, preživljal se je i on s poučevanjem po hišah. (Sedanji domobranski minister grof Welsersheimb je bil tudi njegov učenec, s katerim sta si ostala do danes prijatelja.) Kakó trd kruh je to, ve vsakdo, ki si ga je služil kdaj in na Dunaju, kamor je šel Svetec peš, je užil mnogo revščine. Zató pa sedaj, ko se mu je na bolje obrnilo, rad podpira reveže, kolikor more, ker iz lastne izkušnje ve, kako zlo je revščina. Nikdar ne zagodrnja nad beračem, ampak dobrohotno seže v žep, da obdaruje prosilca. Tudi za svoje ubožne sorodnike mnogo skrbi. Za dobrotne naprave ne ščedi denarja. Kjer vidi, da se gre za dobro stvar, za korist trpečemu človeštvu, tam ne pogrešamo njegove radodarne roke. V svoji gostoljubnosti ne loči nikogar od mize, kadar vabi, tudi svojega nasprotnika ne; pač pa se dogaja, da ločijo njega.

Sveteč živi skromno in zmerno, zató pa tudi zmerno in trezno misli in dela. Takih mož nam je treba! Na Hrvaškem je bil priljubljen in je obiskal zdaj tega, zdaj onega prijatelja. Tistih časov se spominja z veseljem zató, ker so mu priča, kakó ga je imelo vse rado.

Velika je trudoljubivost Svetčeva? Poleg svoje službe, ki mu daje dovolj posla, je bil nekaj časa marljiv državni, in do zadnjih deželnozbornskih volitev tudi deželni poslanec. V mlajših svojih letih posvečeval je svoje dušne zmožnosti i „boginji petja“ ter se pečal uspešno z jezikoslovjem. Še sedaj pridno nabira narodno blago, njegova zbirka utegne biti že precej velika. Svetec je pri vseh važnejših narodnih društvih in k imenitnejšim sejам prihaja celo nalašč v Ljubljano, kar mu prouzroča gotovo mnogo stroškov.

Neprecenljive pa so zasluge, katere si je pridobil Svetec kot soustanovitelj naše dične družbe sv. Cirila in Metoda in kot sedanji njen podpredsednik. On nam je uzgojil narodno ženstvo, kolikor ga imamo; to je sad njegovega dela, na katerega je lahko ponosen in za kar bi mu morala biti hvaležna vsa Slovenija.

Koliko je storil dalje mož svojemu domačemu trgu Litiji, recimo samó v narodnem oziru. Po vsi pravici trdimo: brez Svetca bi ne bila Litija to, kar je. Litija s svojimi vrlimi Slovenci je naša krepka narodna trdnjava, katero nam je priboril naš narodni boritelj, starosta Svetec.

Ako tako motrimo mnogobrojne uzgledne lastnosti Svetčeve, moramo se nehoté uprašati: Od kod pa izvirajo vse te vrline? Odgovor na to je: iz plemenitega, vernega srca!

Da, takó je in nič drugače! Svetec je veren, veren iz prepričanja, a ne morebiti radi drugih koristi, katerih v istini nekateri pri veri iščejo. Uverjen je, da je vera prvi in zadnji pogoj zemeljske in večne sreče, a hliniti in izrabljati se ne sme. Ni mu do tega, da ga svet krivo sodi, ker svet je hudoben. Ta sladka zavest, da ga mnogi napačno sodijo, mu je največje zadoščenje. Da bi se le vsakdo takó zavedal svojih verskih dolžnosti in jih izpolnjeval, kakor on! Najlepše pa se nam razodeva njegovo krščanstvo na zunaj v njegovih delih. Svetec spričuje svojo vernost v življenju na uzgleden način. Kaj pomaga človeku, ako nosi vero vedno in povsod na jeziku, dočim uravnava svoje življenje vse drugače, nego po krščanskih načelih, dočim ne

pozna nikake ljubezni do svojega bližnjika, nikacih krščanskih čednosti? Ali ne veljajo o takem človeku besede Levstikove: „Mi kličemo vsak dan v molitvi: Izbavi nas zlega! A tiho si mislimo: Udri tega in tega!“ In Svetec? Iz tega, kolikor smo že povedali o njem, si lahko vsakdo sam napravi pravo sodbo. Rojaki! Tak je torej Svetec, značajan mož! On nam je knjiga, polna zlatih in uvaževanja vrednih naukov za življenje, žal, da to knjigo premalo čitamo. On nam je najboljši učitelj, a mi ga ne poslušamo, mi, ki nismo niti vredni tacega učitelja!

Tak mož, ki združuje v sebi toliko krepostij, ki ga dičijo in kitijo takó lepe lastnosti, pač že radi tega samega zasluži naše največje spoštovanje, če bi sicer ne bil storil ničesar za svoj narod.

Daj Bog, da bi se nositelju prave narodnostne ideje, osivelemu bojevniku Luki Svetcu, ki je zaužil že toliko nezaslužene pelina, vsaj na večer njegovega življenja osladili in omedili dnevi.

Daj Bog, da bi se Slovenci izpametovali, posnemali vzornika Svetca ter se zjedini „pod streho hiše ene!“ To bi bilo največje veselje vsem pravim rodoljubom. Ali čakamo kdaj tega dne? Kdo ve?
D. L.

Politiški pregled.

Vojni svet. Dne 30. marcija je bil na Dunaju pod cesarjevim predsedstvom zbran vojni svet. Navzoči so bili: Minister unanjih poslov grof Goluchowski, vojni minister Krieghammer, vrhovni nadzornik vojske princ Ludovik Windischgrätz, šef generalnega štaba baron Beck, admiral baron Sterneck in glavni pobočnik grof Paar. Gótovo snidenje prvih vojaških glav v sedanjem času ni brez pomena.

Mirovno sodišče v preprih med Anglijo in Združenimi državami, o katerem se je svoj čas toliko pisalo, ne bode nikakor tako velepomembna ustanovitev in tolike kulturne važnosti, kakor se je pričakovalo. Mirovno sodišče je našlo oster odpor v ameriskem zveznem senatu. Še ko je bil Cleveland na krmilu, upiralo se je starešinstvo in namenoma zavleklo obravnave, toda tedaj je vse mislilo, da to vse izvira iz zavisti odstopajočega predsednika. Sedaj je pa položaj jasen: predloga o mirovnem sodišču se je uzprejela, ali tako inhibirana, da zgublja skoro vso važnost. Sklenilo se je namreč, naj mirovno sodišče ne odločuje v vsakem prepirnem slučaju, ampak le tedaj, kadar se bo senat izrekel za njegovo kompetenco. Lepe nade, da bodeta bratski državi v dveh celinah vsemu ostalemu svetu pokazali pravo pot do res pravičnega razsojevanja preprirov, so s tem pokopane za dolgo.

Francosko javnost uznemirjajo obravnave o zloglasni panamski aferi, ki je tolikim politikom utisnila pečat sramote in odkrila korupcijo francoskih odličnih krogov. Obravnave so se namreč obnovile, ker je Arton, ki je svoj čas iz strahu pred kaznijo ubegnil na Angleško, odločil se povedati imena vseh podkupljenih poslancev in senatorjev francoskih. Obravnavo vodi Poittevin, ki je bil že v Londonu, kjer se mu je posrečilo dobiti prevažne zapiske in listine, katere je Arton ondi ostavil. Arton je izpovedal, da je izdal poldrugi milijon frankov v podkupljenje poslancev; podkupil je 31 parlamentarcev, od kojih je še 22 sedaj živih. Od teh jih je 8 poslancev in jeden senator, 14 jih ni bilo pri zadnjih volitvah več voljenih. Arton je imel poseben zapisnik, v katerem ima še zapisano, koliko denarja je prejel vsak pojedini poslanec. Preiskovalni sodnik postopa z vso odločnostjo, ker je vlada zato, da se stvar popolnoma dožene, vendar mora zoper vsakega poslanca govoriti še kako drugo dejstvo, nego izpoved Artonova. Sodišče je že dostavilo prošnjo do parlamenta, da dovoli sodno postopanje proti obtoženim tovarišem. Izročili se bodo sodišču vsi obdolženi poslanci, kar jih seveda ne ubegne na Angleško, kjer najdejo gostoljubna in varna pribežališča.

Nemški državni zbor je uztrajal na svojem prvotnem stališču in ni dovolil, tudi v tret-

jem branju ne, cele zahtevane svote za zgraditev novih ladij. Admiral Hollmannova prizadevanja, doseči zaželjeno privolitev, so bila neuspešna, zato je podal cesarju znova ostavko, katere pa ni uzprejel, že iz ozirov na baš minulo slavlje stoletnice rojstva Viljema I. Državni svet je uzprejel že desetič predlog, naj se poslancem dovolijo dijete ali dnevnice, kakor je to drugod v navadi. S tem pa stvar še ni rešena, ker kot zadnja instanca odločuje zvezni svet, to pot še ni gotovo, morda bode dosleden in zavrže v desetič vladi na ljubo uzprejeti sklep.

Na Kreti se blokada strogo izvršuje, zlasti vestno opravlja avstrijsko brodogradnjo; zasačilo je že dve grški ladiji, ki sta hoteli izkrcati živeža in vojakov, in bombardovalo je dvakrat ustaški tabor. Grški listi zagotavljajo, da se bode Vassos (Dalmatinec Vašič) lahko obdržal najmanj pet mesecev kljub blokadi, ker je z živežem dobro založen. Ali velevlasti najbrž ne bodo voljne igrati toliko časa slepe miši in bodo raztegnile blokado na grška pristanišča. Dalj časa se že govori o ultimatu, ki se dostavi i Grčiji i Turčiji, naj odstranita svoje čete s tesalske meje. Turčija se ne bo ustavljala, več sitnosti utegne delati Grčija, ki pa bode za svojo upornost čutila ostre nasledke. Med tem, ko se pogajanja vrše, dohajajo vedno vesti o novih klanjih med mohamedanci in kristjani, tudi iz Armenije dohajajo poročila o novih morijah in izgredih. Vse kaže, da se začne i v Armeniji zopet nemir in upor, da potem Macedonija ne ostane mirna, je skoro gotovo. Velevlasti bodo imele še mnogo posla, da se Iztok uredi in pomiri.

O stranki Stojalovskega piše „Correspondenz Blatt für den kath. Clerus Oesterreichs“ v 6. številki nastopno: „Gališke razmere so za nas duhovne v drugih deželah neznosne. Da je bilo izvoljenih pri javnem glasovanju šest pristašev — med njimi jeden katolišk duhoven — izobčenega Stojalovskega, to mora uzbuditi največjo pozornost duhovenstva. Na Spodnjeavstrijskem pobita socijalna demokracija se prezgodaj raduje, da tako močno narašča stranka Stojalovskega, ako voditelj stranke resno želi, oprostiti se izobčenja. Kakor nam zagotavlja župnik Eichhorn, je prošnja za pregled kanonične pravde gotova in Stojalovski pripravljen, zopet iti v Rim. Popotovanje v Rim in bivanje ondi ter nastavljanje urednika-namestnika za dvoje njegovih krščansko socijalnih časnikov — vse to stane denar. Umevno je pa, da je Stojalovski zadolžen. Eichhornu se zdi z ozirom na akte potrebno, da gre Stojalovski osobno v Rim, in namerava nabirati doneske, da se mu pokrijejo stroški. Ako bi Stojalovski tudi pozneje še izpodkopaval škofovsko veljavo, ne imel bi nobenega izgovora več. Vsem sobratom tedaj prav toplo priporočamo Eichhornovo prizadevanje. Tudi od državne strani bode zmagujoči agitator dobil svojo pravico.“

Reakcija. Židovska „N. Fr. Presse“ pravi, da to pomeni zmago reakcije, ker so bili pri dunajskih volitvah premagani socijalni demokrati, in pričakuje vse dobro za liberalizem, ako se bode v prihodnje okrepila socijalna demokracija. Boj bode sicer hud in dolg, a ne brezuspešen. — Tako vlečejo za jedno vrv židje in liberalci in socijalni demokrati kadar se gre zoper reakcijo, pod katero se razume krščanska ideja.

Krščanski socijalizem. Na Dunaju in sploh na Spodnjem Avstrijskem se leto za letom množe pristaši krščanskih socijalistov. Tudi zadnje volitve so pomnožile slavo voditelja dr. Luegerja. Zmagali so krščanski socijalisti s svojimi kandidati skoraj na celi črti. Le v prvem okraju dunajskem, v gnezdu židov, so se zjediniile proti njim vse stranke, da so spravile v državni zbor štiri hude židovske liberalce, in ti so: Noske, Wrabetz, Kopp, Kronawetter. Med njimi je Vrabcac samo jeden, a upiti znajo vsi štirje bolj kot vsi vrabci in bodo našim poslancem že dovolj mučili ušesa s svojimi brezkončnimi govorancami. Da zopet ne pride na površje liberalizem, ki je toliko časa tlačil in sesal narode, je treba, da se razširi in utrdi krščansko socijalna ideja po vseh avstrijskih deželah.

Iz državnega zbora.

Okoli 400 državnih poslancev se je bilo zbralo v saboto, dne 27. marcija, v parlamentu k otvoritvi državnega zbora. Galerije so bile zasedene že pred določeno uro. Ministerski predsednik grof Badeni je prečital, ko se je naveličal smehljati se starim in novim dobrodušnim in klanjajočim se ovčicam, cesarski patent, s katerim je bil sklican državni zbor. Prezrl je najstarejšega poslanca Zurkana in pozval nemškega liberalca Proskowetza, da naj kot starosta prevzame predsedstvo. Proskowetz je v dolgočasnem govoru opominjal poslance, da naj se bolj brigajo za gospodarske stvari in ne tratijo časa s političnimi in narodnimi prepri. Nato so poslanci storili obljubo, in sicer vsi slovenski poslanci, ki imajo svoje sedeže v sredini zbornice, kakor se razume, v slovenskem jeziku. Samo g. Povšeta ta dan še ni bilo na Dunaju, ker je bil zadržan priti zaradi bolezni.

Sedeže so si izbrali poslanci v zbornici tako le: Na skrajni levici so antisemiti (34), stranka Stojalovskega (6) in socijalni demokrati (14). Dalje proti sredi pride nemška ljudska stranka (39) in za njo nemški liberalci (78). V središču so Italijani (19), Srba (2), Hrvatje (11), Slovenci (16), Rumuni (6), katol. ljudska stranka in konservativno plemstvo (41) ter v zadnji klopi Schönererjanci (5). Na desnici so Čehi (63), Poljaki (59), poljska ljudska stranka (3) in Rusini (11).

Isti dan je imela prvo sejo tudi gosposka zbornica. Cesar ji je imenoval za predsednika kneza Alfreda Windischgraetza.

V ponedeljek, dne 29. marcija, opoldne so bili državni poslanci povabljeni na cesarski dvor, da so slišali prestolni govor. Presvitli cesar je v svojem govoru naglašal, da državni zastop popolnoma opravičuje zaupanje, katero se je stavilo v minulem zasedanju v njegovo ljubezen do domovine, in izražal nado, da bodo sedanji poslanci izvršili, kar se je srečno pričelo. Opozarjal je na razširjeno volilno pravico, ki omogočuje, zastopati interese vseh krogov in varovati z odgovornostipolnim sodelovanjem blagor celokupnosti. Ustava se je s tem znatno zboljšala, posebno z ozirom na zahteve po zdravi socijalni preosnovi. Dalje je naglašal prestolni govor potrebo skrbi za prebivalstvo v materijelnem in kulturnem oziru, oblaženja nasprotstev v okviru družabnega reda, pospeševanje obrti in industrijske delavnosti ter naredb, da se zljajšajo težave kmečkega stanu.

Prevažna naloga državnemu zboru bode, obnoviti pogodbo z Ogersko. Na gojitev vere in umetnosti bode vlada obračala vso svojo skrb, na polju javnega šolstva pa si bode prizadevala z mirno preosnovo povzdigniti splošno izobrazbo. Najiminennejša naloga šole pa ostane odgoja mladine. Govor se je sukal dalje o preosnovi v pravnem zakonodavstvu, pobiranju naravnostnih davkov ter o obrtnih zvezah. Rešitev teh vprašanj bode blagodejno vplivala na razvoj narodov in narodnostna vprašanja ne bodo povzročala prevelikih težkoč. Deželnim zborom odkazane zadeve se iz stvarnih in strokovnih ozirov lahko pomnože. Glede zunanje politike se je izrazila nada, da bode skupna akcija velevlastij dovedla zlasti glede Grške, katere postopanje se ne odobrava, do ugodne rešitve.

V seji dne 30. marca ni bilo nič važnega na dnevnem redu. Čehi in Hrvatje so podali svoja državnoppravna zavarovanja in češki socijalni demokrati so ugovarjali češkemu državnemu pravu. Sploh so bili socijalni demokrati glasni precej v prvi seji. Prisilili so s pomočjo dr. Luegerja, da je zbornica soglasno sklenila, naj se izpusti iz zapora kar precej poslanec Szajer, pristaš Stojalovskega.

Nato so se poslanci razdelili na skupine in so se jim odkazali v rešitev volilni akti.

Celjski poslanec dr. Pommer je tudi menil, da mora precej pokazati svoj srd do Slovencev, in zato je interpeloval ministerstvo, s kako pravico in iz katerih fondov se vzdržuje še slovenski gimnazij v Celju. Do torka dne 6. aprila ne bode več seje.

Domače novice.

Jugoslovanski klub. Sejo za sejo so imeli ta teden na Dunaju jugoslovanski poslanci, ko so kovali skupen klub. Slovenski časnikarji in politiki v domovini so radovedno ugibali, kaj bode sad teh posvetovanj. Poslanec „Penižek“, ki je priobčeval v „Slov. Narodu“ izvadke iz sejnih zapisnikov, je nekaterim ustrezal, drugi so se pa nad njimi jezili, češ, s takimi čenčami se le podira snovanje jugoslovanskega kluba. Poslednji so po naših mislih imeli prav, ker res ni ukusno čitati, če tovariš daje nečastne primke tovarišu, s katerim se hoče združiti, ali pa, če se na veliki zvon obeša šara, ki ne spada v javnost. Tako je g. dr. Gregorčič, kakor trdi „Sl. Narod“ dne 30. marca, „zaman dokazoval klerikalcem, da je njih postopanje v skrajnem nasprotju s temeljnimi idejami krščanskimi“, čez dva dni pa isti poslanški dopisun očita dr. Gregorčiču „program, identičen z onim najčrnejših nemških klerikalcev“. Tako postopanje ne vede k slogi!

Ali niso mogli skleniti posvetujoči se poslanci, da se izda za časnike soglasno poročilo, ali pa, da do končnega sklepa vse ostane pod ključem klubove posvetovalnice? Čemu po nepotrebnem hujskati narod?

Vračevanje potresnih posojil. Obrtnike in trgovce opozarjamo, da zakon glede na vračevanje o priliki potresa trgovcem in obrtnikom dovoljenih potresnih posojil pooblašča finančnega ministra, da sme podaljšati rok za vračevanje državnih posojil do dne 1. januarja 1901. leta.

Kruti rogovi. Res je, da je „Slovenec“ na precej krut način zagrozil, zapreti sapo g. Legatu v Celovcu, namreč vzeti mu kruh, ker je menil, da on pošilja v „Narod“ koroške tajnosti. Izvedeli smo pa slučaj, ki dokazuje, da narodno-svobodomiselnost stranka še veliko bolj kruto zatira osebno svobodo. Govorili bodemo o tem prihodnjič. Za danes le pribijemo na steno v stalni spomin sledeče stavke iz članka, katerega se je drznil priobčiti zadnji četrtek „Slov. Narod“, pišoč: „Slovenčevi“ zagrizeni duhovniki zaprisežejo takoj vsakemu političnemu nasprotniku smrtno sovraštvo ter ga proganjajo s sredstvi, ki so vredna Schakespeareovega benečanskega žida. Ubiti gmotno in moralno svojega nesomišljenika, ugonobiti njega in njegovo družino — to je duhovnemu „Slovencu“ tisto „krščansko“ orožje, ki naj zapira usta resničnim rodoljubom! Pri toliki podivjanosti naših klerikalcev, ki hočejo zanesti svojo besnost tudi že na svoje koroške in štajerske stanovske tovariše, ne moremo reči ničesar drugemu, nego: Sram vas bodi! — Ne, tega članka vendar nista mogla spisati notar Gogola in dr. Ivan Tavčar! To bi bila prevelika — predrznost!

Gospod ljubljanski župan Ivan Hribar nam je poslal ta-le dopis: „Slavno uredništvo! Da mi ne bode potreba posluževati se pravice, katero mi daje § 19. tiskovnega zakona, (To je potreba le pri obeh ljubljanskih dnevnikih, g. župan! — Prip. uredništva.) prosim Vas, da iz proste volje popravite poročilo o mojem volilnem shodu v cenjenem svojem listu v tem smislu, da nisem gospoda Josipa Turka imenoval čenče, (Tega nismo rekli, g. župan! Glavno besedo v poročilu ste zgrešili. — Prip. uredništva.) temveč, da sem po besedah, katere je on izpregovoril, prosil gospode volilce, naj ne verjamejo vsem čenčam, ki se o dr. Tavčarju po mestu raznašajo. Dalje Vas prosim glede na notico „Klerikalci „Narodovec“ in „Narodov“ klerikalci“ pojasniti, da nikakor nisem „zadnji čas sam se na vso moč trudil in okoli letal, da bi pomagal rešiti pred sekiro jednega zadnjih hrastov — osameli ostanek nemškega liberalizma na Kranjskem“, temveč, da se trudim in da dosledno na to delam — dasi nekateri tega delovanja navlaš videti nečejo — da ta „hrast“ pade (Vrlo dobro, gospod župan! Hrast bode gotovo padel, ako nam dosledno pomorete s čvrstim sodelovanjem, da pretrgam — zvezo z Nemci. Prip. uredništva.) Z odličnim spoštovanjem udani Iv. Hribar. V Desavi 31. marcija 1897.“

Gospod inženir Pour želi, da priobčimo sledeči njegov popravljeni govor, katerega smo zadnjič le malo omenili. „Blagovolite, kar se mojega govora tiče, pojasniti in popolniti takole: Jaz k govoru poslanca Hribarja nisem dostavil, da bi bilo prav, ako bi se nekaj premoženja, kar so za samostane in cerkve skupaj znesle „brumne duše“, dalo revežem. Pač pa sem na izrecno željo poslanca Hribarja, naj mu volilci izrazijo želje in težnje glede deželnozborskega delovanja, v daljšem govoru pojasnjeval in priporočal, kako naj, ko pride v posvetovanje novi zakon o preskrbovanju revežev, deluje na to, da se pridobi več dohodkov za vzdrževanje mestnih revežev ljubljanskih, bodisi po večjih prispevkih od bogatih zapuščin brez zakonitih dedičev, bodisi po potratnih davkih, na priliko po nameravanem kolesarskem davku; potem bi se priporočalo posebno naturalno preskrbovanje mestnih revežev, kakor se je to obneslo v nižje avstrijskih mestih in drugih deželah. Tudi sedanja hiša za uboge je v jako slabem stanju, ker se že skoro 40 let ni zanjo nič storilo; pač pa se je tekom zadnjih desetletij s pomočjo darov in volil v Ljubljani in na Kranjskem napravilo veliko elegantnih samostanov. Dvojni udarec za ubožni fond pa je demoliranje stare meščanske bolnice v Špitalskih ulicah vsled potresa — ker sedaj ubožni fond nima nikakih dohodkov in se morajo mestni reveži zdrževati še z darovi Dunajčanov i. t. d. iz potresnega zaklada, kateri je znašal še 50000 do 60.000. Eduard Pour, kulturni inženir in tehniški zvedenec c. kr. dež. sodišča.“

Občinski svet ljubljanski je dne 29. marca obravnaval o pogodbi, ki se namerava skleniti med mestno občino in deželnim odborom kranjskim v zadevi 3% nega posojila. Vsprejeti so bili naslednji predlogi: 1. Pogodba, katero naj sklene mestna občina ljubljanska z deželo kranjsko glede 3% nega posojila v znesku 850.000 gl., vsprejme se po vsem obsegu tako, kakor jo predlaga deželni odbor. 2. Mestnemu magistratu se naroča: a) da neutegoma preskrbi dva od obeh strank pravilno podpisana izvoda te pogodbe; b) da vsled dopisa deželnega odbora kranjskega takoj prevzame od deželne blagajnice prva dva obroka državnega 3% nega posojila v znesku 566.666 gl. proti prejemnemu potrdilu; c) da ukaže mestnemu knjigovodstvu, da od prejete svote 566.666 gl. delni znesek 300.000 gl. pri regulacijskem zakladu zapiše med prejemke, ostali znesek 266.666 gl. pa računa na poseben naslov: „Tridostotno deželno posojilo, namenjeno pomoči potrebnim posestnikom takih hiš, katere so bile vsled potresa podrte ali poškodovane“ ter zato odpre posebno knjigo; d) da vse potrebno ukrene, da se od prejete svote oni zneski, kateri se ne bodo takoj rabili, neutegoma začasno plodonosno nalože. V komisijo za razdeljevanje 3% posojila so izvoljeni gospodje: iz srede obč. svetnikov notar Gogola, dr. Starè, Škrjanec in Velkavrh; izmed hišnih posestnikov pa kanonik Sušnik, Karol Polak, Karol Pleško, Fran Šantel in Avg. Dreise.

Dopolnilne volitve v ljubljanski občinski svet se prično letos s 26. aprilom. Tretji razred bode volil tri, drugi dva in prvi pet odbornikov. Iz tretjega razreda izstopijo: Ivan Škrjanec in Jernej Žitnik, med letom pa je umrl zastopnik tretjega razreda Jernej Černe. Iz drugega razreda izstopita Gustav Pirc in Karol Žagar, iz prvega razreda pa izstopijo Ivan Gogola, dr. Jožef Starè in Ivan Velkavrh; med letom sta se odpovedala iz prvega razreda Peter Grasselli in Vaso Petričič. Za III. razred bode predsedništvo komisije v rokah dr. Majaronovih, za II. razred v rokah Fran Ravnikarjevih in za I. razred v rokah dr. Tavčarjevih.

Občina blejska nam je prijavila prepis nezaupnice, katero je poslala č. g. dež. poslancu Janezu Ažmanu, ker se v deželnem zboru ni potegnil za direktno in tajno volilno pravico. Tudi mi smo za tako pravico, vendar pa menimo, da bi morali ukor dobiti ne samo deželni, temuč tudi tisti državni poslanci, kateri so s svojim glasovanjem preprečili direktno in tajno volilno pravico.

Torej je pa le prav! „Učiteljski Tovariš“ piše: „Naši domači nasprotniki nove šole se še sedaj ne morejo pomiriti, ker sta gg. c. svetnik Murnik in dr. Ivan Tavčar volila v deželni šolski svet kranjski g. dr. Schafferja. Znano nam je mnenje slovenskega učiteljstva o tej izvolitvi; zato povemo javno in odkrito, da je slovenskemu učiteljstvu prav po volji, da je namesto kakega nasprotnika nove šole izvoljen v dež. šol. svet napredni, svobod. miselni ter novi šoli in učiteljstvu naklonjeni dr. Schaffer.“ — Nam nihče ne more očitati, da smo nasprotniki učiteljstva, a volitve Nemca dr. Schafferja v kranjski deželni šolski svet ne moremo tako iskreno in navdušeno pozdravljati, kot g. Dimnik, ker mislimo, da bi nova šola ne bila v tako silni nevarnosti, ko bi dr. Schafferja v deželnem šolskem svetu ne bilo. Kaj poreče k prečudni izjavi „Učiteljskega Tovariša“ listu na čelu stoječi — škof Slomšek?!

Kje smo? Nekateri zastopi na Kranjskem so pričeli skrbno gojiti nemščino. „Učiteljski Tovariš“ čisto prinaša razpise učiteljskih služb na samonemškem jeziku. Okrajnim šolskim svetom bi bilo dobro oznaniti, da je slovenski jezik postal na Kranjskem enakopraven z nemškim, in da v prvih dneh nemško slovenske zveze še ni izgubil svojih naravnih pravic. — O tej priliki bi tudi želeli, da bi stolni kapitelj ljubljanski na vseh tiskovinah privoščil slovenščini prvo mesto. Ako se ne motimo, sestojata stolni kapitelj ljubljanski iz slovenskih mož in napačno bi ne bilo, ako bi kot tak v vseh slučajih uvaževal svojo dolžnost. Došla nam je namreč pritožba, da je o priliki smrti kanonika Cirheimba isti izdal mrtvaški list, na katerem je slovenščina na drugem mestu.

Nabergojeva izvolitev v tržaški mestni zbor je bila, kakor znano, zavržena brez povoda. S tem pa stvar še ni končana. Namestništvo je razveljavilo sklep mestnega zbora, s katerim se je uničila izvolitev Nabergojeva. Sklicuje se namestništvo na §§ 52. in 111. mestnega statuta. Po prvem § mora mestni zbor volitev odobriti, ako ni zoper njo nikakega ugovora, po drugem § ima pa namestnik pravico, razveljaviti in ustaviti sklepe, kateri so proti obstoječim zakonom. — „Piccolo“ naznanja že sedaj, da se mestni zbor pritoži zoper odlok namestništva na ministerstvo za notranje stvari in eventualno na upravno sodišče; pristavlja pa, da izvolitev ne bode potrjena, naj ministerstvo in upravno sodišče odločita, kakor hočeta. — Tako predrzno se vede in govori peščica Italijanov v Avstriji!

Izvolitev tržaškega župana je bila nekaj posebnega. Občinski svetovalci so izvolili županom moža, ki niti kandidoval ni. Da se izvoli župan je bilo treba dveh sej. V prvi seji je bilo oddanih 24 glasov za svetovalca dr. Pitterija, 23 za svetovalca Vianella in 5 slovenskih za dr. Dompierija. Glasovali so štirikrat, ne da bi bili dosegli absolutno večino. Nadaljevanje seje so morali preložiti na večer. V večerni seji je dobil 48 glasov — dr. Dompieri. Novi župan tržaški dr. Dompieri je najpošteniji in najtreznejši med progresovci, a postopati bo moral tako, kakor bo hotela stranka.

Slovanski svet.

Moč slovanstva. Pod tem naslovom piše „Amerikanski Slovenec“ št. 13 o ruskega generala Kirejeva zadnji knjigi, v kateri se razpravlja pomen Rusije za slovanstvo in slavi njena moč, med drugim nastopno: „Kaj imamo sedaj v Avstriji? Robovi smo nemškemu narodu. Škoda, da je toliko nemškutarjev po vsi Sloveniji! Ali tudi to se že sedaj izgublja in nove moči bodo nadomestile one še iz stare šole. Bliža se dan, ko bodo Avstriji krinko jezikovne ravnopravnosti odstranili ter se bode slovanski narod samega sebe vladal, ne pa lačni plemenitniki nemške krvi. Slovani plačujejo davke ali malo drobtinic dobé od vladne mize. Prah se jim v oči meče, da se vendar preslepe.“

Nadžkof dr. J. Stadler, metropolit bosenski, kateri že dlje časa boleha in si sedaj išče zdravja na Lokrumu, se bolje počuti. Na svoj god, na

praznik sv. Jožefa, je čez tri mesece zopet maševal v notranji kapelici lokrumskega samostana. Obiskali so ga nato naš rojak, preč. g. dr. A. Jeglič, generalni vikar sarajevski in frančiškanski državnik Bosne, ki so se osebno prepričali o okrepanju svojega ljubljene nadpastirja in mu izročili čestitke. Dr. Stadler je iskren Hrvat. Ko so mu čestitali dobrovniški Hrvatje, jim je rekel lepe besede: „Isus vas uči, da ljubite svojo domovinu. Ja sam Hrvat i ljubim svojo hrvatsku domovinu, a tako ju i vi, kao Hrvati morate ljubiti“.

Bolgarski knez bode obiskal sredi meseca aprila srbskega kralja in potem pojde v Petrograd obiskat ruskega carja. Spremljal ga bode minister Stojlov.

Železnica Niš-Bar. Govori se, da se bode kmalu začela graditi železnica od Bara v Črni Gori do Niša v Srbiji, da se tako Črna Gora in Srbija preko Rumunije zvežeta z Rusijo.

Društva.

Obrtna zveza za Kranjsko priredi v nedeljo 4. aprila ob 10. uri dopoldne pri Maliču shod, na katerem se bode razpravljalo o položaju in organizaciji obrtništva, o prihodnjih občinskih volitvah in o raznih važnih stvareh. Obrtniki, pokažite s polnoštevilno udeležbo, da ste v Ljubljani činitelj, s katerim se mora računati!

Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Trstu vabi na svoj redni občni zbor, ki bode v nedeljo, dne 4. aprila 1897, v prostorih „Slovanske čitalnice“ ob 3. uri popoldne. Dnevni red: 1.) Nagovor prvomestnice; 2.) Poročilo tajničino; 3.) Poročilo blagajničino; 4.) Posamezni predlogi in želje; 5.) Volitev novega odbora.

Za družbo sv. Cirila in Metoda je našemu listu poslala „Stalna družba v gostilni Vipavske zadruge na Bregu v Ljubljani“ 3 gld. 25 kr. — Živeli!

„Klub slovenskih tehnikov na Dunaju“ je izvolil pri občnem zboru dne 18. p. m. za letni tečaj sledeči odbor: stud. mech. Ignacij Šega, predsednik; stud. ing. Janko Krsnik, podpredsednik; stud. ing. Rajko Verbizh, tajnik; stud. arch. Ignacij Stembov, blagajnik; stud. ing. Viktor Skabernè, knjižničar.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu marcu l. 1897. je 105 strank vložilo 23.759 gld. 69 kr.; 46 strank vzdignilo 6669 gld. 18 kr.; 39 strankam se je izplačalo posojil 21.650 gld.; stanje ulog: 181.535 gld. 61 kr.; denarni promet: 79.629 gld. 94 kr.

Casniški glasovi.

Tržaške razmere. Tržaški laški prenapeteži so začeli piskati na svojo zadnjo piščalko ter napovedujejo gospodarski boj slovenski okolici, dasi ni mesta na svetu, ki bi moglo živeti brez okolice, brez teritorija, najmanje pa trgovsko mesto, kakoršno je Trst. Brez prometa z notranjimi deželami bi rastla trava na velikem trgu tržaškem, Trst se ne more gibati brez slovenskih „ščavov“! Zato lahko „Edinost“ ponosno odgovarja vsem laškim grožnjam:

„Kako pa pride še le, ako bodo avstrijski Slovani jeli misliti na gospodarski odpor v velikem stilu! Ako tvrdke med Slovani pretržejo zveze z onimi, ki besne nad nami v svoji zaslepljenosti?! Kaj potem, ako bi slovenski poslanci v državnem zboru proglasili devizo: bojkot Trstu!? Ako bi rekli: Trstu ne novčiča več?! Kake bodočnosti se more nadejati Trst brez izdatne pomoči od strani države?! Kam bodo istrski srditeži prodajali svoja vina, ako jim obrnejo hrbet slovenski odjemniki po ostalem Primorskem in Kranjskem?! Gospoda naj le pomislijo, da je na milijone Slovanov v Avstriji, in da moč teh milijonov raste od dne do dne! Odslej bodo imeli Slovani veliko moč v državnem zboru, a ravno od dobrohotnosti državnega zbora je odvisna vsa bodočnost Trsta. Kmet bode imel vedno doma svoj krompir in svojo koruzo, ali milijonar ne more jesti svojih zlatov in masa v Trstu ne more živeti brez trgovine z notranjimi deželami. To naj pomislijo Italijani in to naj pomislijo tržaški trgovci! Trgovci so

močan steber stranke sovraštva zoper Slovane, a račun tega sovraštva utegnejo poplačati oni. Italijani mislijo na nizko maščevanje nad pericami in služkinjami, ali posledice utegnejo nastati osodopolne za njih same. Ne tajimo: med nami bodo trpeli posamičniki, ali ta škoda bode uprav malenkostna v primeri z ono, ki jo bodo trpeli Italijani, ako pride do resnega gospodarskega boja. Oni bodo jemali našim pericam novčiče in morda kak goldinar, njihova škoda pa se bode štela po stotakah in tisočakah.

Mi ne želimo tega boja, ker vemo, da potrebujemo jeden družega. Ali, ako ne bode drugače, se bode moralo organizovati vse avstrijsko slovanstvo za ta boj. In potem bodo videli še le ta objestna gospoda, kako so se igrali z ognjem. Oni bodo zbadali nas z iglami, mi pa bomo vihteli nad njimi oster meč gospodarske zavisnosti Trsta od notranjih dežel.

Da niso bogovi udarili s slepoto našo tržaško gospodo, ne bi ista tako strastno podirala podlage svoji lastni gospodarski eksistenciji. Že to je gnusno samo na sebi in v kričečem nasprotstvu s pojmom svobode državljanov v ustavni državi, ako koga preganjam gospodarski le zato, ker je volil po svojem prepričanju in ker ljubi to, kar mu je vcepila lastna mati z mlekom iz svojih prs; ali naravnost nedoumno je to, ako kdo uganja to — na svojo lastno materialno škodo.

Naše ljudstvo naj se torej nikar ne ustraši te slepe borbe, ki so jo zasnovali proti njemu tržaški in koperski srditeži. To ne more trajati, ker je ta boj nenaraven. In mi smo uverjeni, da pametnejši in treznejši del prebivalstva laškega pride skoro do spoznanja, da bi z nadaljevanjem takega ne le nekrščanskega, ampak tudi nezmišelnega preganjanja bolj teplo samo sebe, nego pa slovensko ljudstvo.“

Najnovejše vesti.

„Te deum laudamus!“ — tako kličemo radostno danes, ko se je izpolnila prva želja naša. Vsi slovenski in nekateri drugi slovanski poslanci so osnovali na Dunaju „Slovansko krščansko-narodno zvezo“ ter soglasno odobrili program in pravila kluba, kakor poroča „Slov. Narod“. — Program te slovanske zveze je čisto identičen s programom našega lista. Zato smo danes poslali g. dr. Bulatu nastopno brzojavko: „Radostno pozdravlja slovansko krščansko narodno zvezo in popolnoma odobrava njen program — „Slovenski List“.

Brzojavno poročilo o tem, za vse Slovanstvo važnem dogodku, katero je priobčil včerajšnji „Slovenec“, se glasi:

„Po dolgih obravnavah je bila sinoči osnovana slovanska krščanska narodna zveza, broječa 35 članov, kateri gotovo tudi pristopi češki agrarec Šramek, morda tudi Poljak Swiezi ter trije poljski krščanski socialisti, tako da štejejo kmalu 40 mož. Sedaj je v tej zvezi: 16 Slovencev, 11 Hrvatov, 6 Rusinov iz Galicije, 1 iz Bukovine in Čeh Stojan z Morave. Danes je bilo izvoljeno do jeseni začasno predsedstvo. Izvoljeni so trije predsedniki: dr. Bulat, Barwinski, dr. Šusteršič, ki se bodo po dogovoru vsak mesec menjavali v predsedništvu. V parlamentarno komisijo so bili izvoljeni dr. Laginja, dr. Ferjančič, dr. Gregorec in Biankini.

Program zvezi slove: V tej zvezi zelinjeni državni poslanci tvorijo pod imenim „Slovanska krščanska narodna zveza“ samostojno zbornično skupino in se zavežejo, da se bodo držali sledečega programa: Slovanska krščanska narodna zveza se bo potegovala za to, da se izobrazijo javno življenje v verskem, kulturnem, socialnem in gospodarskem oziru na pozitivno krščanskem temelju; da se bo z vso odločnostjo bojevala za brezpogojno ravnopravnost vseh narodov, vzlasti za narodne koristi in pravice vseh slovanskih narodov na temelju narodnega prava in krščanske pravičnosti, kakor tudi za popolno slobodo cerkve.

Poglavitna naloga zvezi bo, potezati se v

smislu krščansko-socialne reforme za kulturno in materijelno izboljšanje ljudstva, pred vsem eminentno delavskih stanov: kmetijskega, obrtnega in delavskega na podlagi združne organizacije in avtonomije stanov. Zveza uvažuje državno-pravne programe onih svojih članov, ki sedanje uravnave države z ozirom na svoj zgodovinski razvoj ne smatrajo definitivne, ter jemlje na znanje dotična zbornici dne 30. marca 1897 oddana državno-pravna zavarovanja glede češkega in hrvatskega državnega prava.

Zveza hoče gojiti prijateljsko sodelovanje s katoliško ljudsko stranko in slovanskima kluboma Čehov in Poljakov; nasprotovati liberalnim in nacionalnim Nemcem glede predsedstva in večine.

Ker vlada hoče grofa Attemsa predsednikom, čemur naša zveza ne pritrdi na noben način, govori se, da odstopi minister Gleispach. Ako je to istina, poišče vlada večino na desnici, koder sedé Poljaki, Čehi, katoliška ljudska stranka, konservativno veleposestvo in naša potem odločujoča slovanska zveza. Naš klub je stopil v prijateljsko zvezo s krščanskimi socialisti.“

Ideja, ki je združila naše razumne in dalje gledajoče poslance na Dunaju, naj nas nemudoma združi tudi v domovini!

Drug velevažen dogodek je ta, da je včeraj opoldne ministerski predsednik grof Badeni, prišedši iz cesarskega dvorca, v svojem in v imenu vseh ministrov podal demisijo, ker je jeden del levičarjev izjavil, da nikakor ne vstopi v parlamentarno večino, ako izda vlada Čehom obljubljeno naredbo o jezikovni ravnopravnosti za Češko in Moravsko. Izrekli so se zoper to naredbo ministri Gautsch, Gleispach in Welsersheimb, Čehi so se pa potegnili za njo z vso odločnostjo. Napravil je tedaj ministersko krizo strah pred nastopajočim Slovanstvom zaradi izvajanja ravnopravnosti narodov.

Ako cesar vsprejme demisijo, bode najbrže Badeni dobil nalogo, da sestavi novo ministerstvo z ozirom na krščansko in slovansko večino v zbornici. Nadejamo se, da je liberalcem in njihovim odklenkalo. Badeni se mora okleniti desnice.

V noči k 1. t. m. so ustaši na Kreti napravili napad na Kirsamo. Turki so odbili napad s pomočjo avstro-ogerskih matrozov.

Velevlasti so se domenile, da se blokirajo Atene, ali vsaj njih pristan.

V Ljubljani na Starem trgu 21 v Rudeževi hiši pri

Jakobu Zalazniku

dobiva se vedno svež in ukusen kruh, fino namizno in sladščičarsko pecivo po nizki ceni. Dobijo se vsak dan raznovrstni štruklji, domača potvica tudi v kosih in kruh na vago.

Priporoča se za naročila ob primicijah, svatovščinah, imendneh in raznih slovesnostih.

Lekarna pri Mariji pomagaj

M. Leustek,

Ljubljana, Reseljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mosta.

Ob sedanjem času za uživanje najbolj pravnopravno pristno-sveže in čisto

✻ Dorš. medec. ribje olje. ✻

1 stekl. 50 kr.; dvojn. 1 gld.

Neprekosljivega učinka je

Tanno-Chinin tinktura za lase

katera ohranjuje lasišča, odpravlja luske in preprečuje izpadanje las.

1 steklenica 50 kr. z navodom.

Jedina zaloga:

lekarna pri Mariji pomagaj

M. Leustek.

LJUBLJANA, Reseljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mosta. Levčeva hiša.

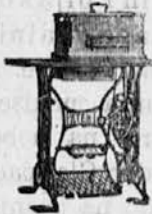
FRANC ČUDEN,

urar,

Mestni trg. LJUBLJANA. Mestni trg.

Letošnja slaba kupčija primora me, ker mi je ostalo veliko blaga, prodajati po najnižji ceni in deloma pod svojo ceno, da razprodam nekaj svoje velike zaloge. Priporočam torej vsakemu svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih in stenskih ur, verižic vsakovrstne zlatine in srebrnine ter vabim slehernega, naj si blagovoli pri nakupovanju ogledati mojo zalogo. Zagotavljam najsolidnejšo postrežbo po kolikor mogoče nizkih cenah.

Spoštovanjem

FRANC ČUDEN.**Janez Jax**

Ljubljana, Dunajska cesta 13.

priporoča svojo veliko zalogo

šivalnih strojev

in

strojev za vozarenje.

(biciklov, velocipedov.)

Ceniki franco na razpolago.

Josip Petrič,

čevljar,

Ljubljana, Opekarska cesta št. 32.

opozarja cenjene podpornike domačega obrta na svojo **izborno urejeno delavnico**. Izvršuje raznovrstno obutalo od najpriprostejšega do najfinejšega iz zanesljivega blaga prav trpežno in ceno.

priporoča

svojo bogato zalogo vsakovrstnih dežnikov in solnčnikov

po najnižji ceni.

Lekarna A. Mardetschlaeger

„pri zlatem orlu“

v Ljubljani, Jurčičev trg poleg železnega mosta

priporoča svoje navlašč pripravljeno

ribje olje

prijetnega okusa in jako izvrstnega učinka. Cena steklenici 1 krono, 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za čiščenje in dezinfekcijo ust in zob priporoča se

Menthol ustna in zobna esenca,

ki teši zobobol Velika steklenica 80 kr. Menthol zobni prašek 1 pločevinasta škatljica 30 kr.

Slabotne osebe (ženske, otroci) se opozarjajo na trvdine kri krepijoče železnato malagavino s chino 1/2 l 1 gld.

Najboljše odvajajoče sredstvo: Sagrađa malaga 1 stekl. 1 gld.

Stisnene sagrađapastile, narejene iz ekstrakta 1 škatljica (20 komadov) 1 gld.

Mag. ph. Mardetschlaeger,
lekarnar in kemik.Zalog drugod ni. P. n. občinstvo blagovoli naj se direktno obrniti na: **lekarno „pri orlu“ v Ljubljani.****Josip Leuz,**

trgovec

v Ljubljani, Resljeva cesta

kupi ter plačuje po možno najvišji ceni, kakor

ribniški, angleški in**onejida - krompir, želod, hrastove****ježice, bukov žir, vsakovrstne****rastline (korenine in perje) v vsaki množini.**

Plaćuje takoj!

Avgust Erzin.

Ljubljana. Kravja dolina št. 18. (Radeckega cesta)

priporoča

svojo bogato zalogo premoga.

Cene:

Trboveljski premog 50 kilo 46 kr.

Kočevski „ „ „ 34 „

Drva žagane in sekane 50 kilo 50 kr.

Brata Eberl,

Ljubljana, Franciškanske ulice št. 4.

Pleskarska mojstra

c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice.

Slikarja napisov, stavbinska in pohištvena pleskarja.

Tovarna za oljnate barve, lak in pokost.

Zaloga originalnega karbolineja.

Maščoba za konjska kopita in usnje.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 51.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najpriprostejših do najfinejših rujave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamci za vse svoje izdelke jedno leto.

Cene nizke.

FRANC PAVŠNER,

krojač v Ljubljani,

Vodnikov trg št. 4, nasproti c. kr. gimnaziju

se priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu v naročila na

duhovniško in civilno obleko

po poljubnem kroju, zagotavljajoč trpežno, natančno delo, uljudno postrežbo in kar možno nizko ceno.

Knjigoveznica Fr. Breskvar,

preje L. Šverljuga,

pred škofojo, št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“

se priporoča v vezanje vsakovrstnih knjig.

Molitvenike družbe sv. Mohorja po več vkup poslanih veže po primerjano znižani ceni. V zalogi ima tudi za vse družbine knjige lepo izdelane platnice za knjigoveze po deželi.

Opozarja tudi še na svoje krasno izvršene platnice za „Dom in Svet“, Wolfov slovar itd. — Naročila na kakoršnebodni platnice izvršuje po želji ali načrtu natančno in ceno.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najljubneje priporočam svojo

bogato zalogo

najraznovrstnejših

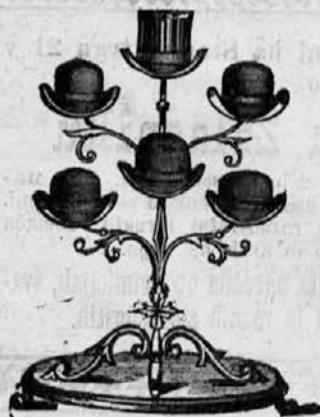
klobukov, cilindrov čepic i. t. d.

Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.

Velepoštovanjem

J. Soklič,

Stari trg št. 1 (pod Trančo).

JOSIP REBEK,

ključavničarski mojster,

Francovo nabrežje št. 13. LJUBLJANA Francovo nabrežje št. 13.

Priporoča svojo delavnico za naročanje vseh

ključavničarskih del

ter napeljavo

hišnih telegrafov in telefonov.

Postavlja strelovode

in prevzema tudi posamezna dela te stroke.

Cene nizke.

Andr. Druškovič,

trgovec z železnino

v Ljubljani, Mestni trg št. 9/10.

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega v železarijo spadajočega blaga.

Štedilnike, lonce, pozlačene nagrobne križe, drevesa za oranže, vodne žage in pile, kovanja za okna in vrata, vsakovrstno orodje za mizarje, tesarje, ključavničarje in kovače, cement, traverze in še veliko drugih za rabo v hiši ali pri obrtu potrebnih stvari.

Poštena postrežba.

Cene kakor pri razprodaji!

Cene kakor pri razprodaji!

Usojam si prečastiti duhovščini, sl. občinstvu in velespoštovanim odjemalcem uljudno naznaniti, da sem z dnem 8. februarja t. l. preselil svojo

trgovino s klobuki, čepicami in krznarskimi izdelki

iz prejšnje prodajalnice v gosp. Kirbiša hiši na Kongresnem trgu v

novi urejene prodajalnične prostore

v Wolfovi (preje Gledališni ulici) št. 5.

Ob tej priliki se priporočam vsestranski ter prosim, da se mi ohrani tekem 23 let pridobljena časteča me blagonaklonjenost sl. občinstva.

Velepoštovanjem

Anton Krejči.

Istotam je tudi trgovina s klobuki za dame.